

Terugdringen Jeugdzorggebruik door inzet/bijdrage GGD

Ing. D. Muller, MSc, Manager JGZ/GL- GGD Gelderland-Zuid

Maart 2021

Als GGD Gelderland-Zuid willen we een realistisch, acceptabel en gezond toekomstperspectief voor de jongeren in onze regio extra kracht bijzetten. Hierbij willen we aansluiten bij het gemeentelijk beleid en bestaande activiteiten die de gemeenten al ontplooiën op dit vlak. Het is immers de gemeente die de regie voert in het jeugdzorgdossier. Hierbij zijn we ons bewust dat we te maken hebben met continue veranderingen in onze maatschappij. Levend voorbeeld daarvan is de bestrijding van het coronavirus. Dit heeft niet alleen een hevige impact op maatschappelijke en economische aspecten, maar ook de politiek-bestuurlijke agenda is daardoor aanzienlijk gewijzigd. Weliswaar tijdelijk, maar toch met behoorlijke gevolgen voor nieuwe, toekomstgerichte ontwikkelingen.

Zoals in de presentatie 'De rol van de GGD t.a.v. het hoge Jeugdzorggebruik' – tijdens de heidag van het AB op 21 september 2020 – is geschetst, is het aantal jongeren dat gebruik maakt van zorg in de afgelopen jaren drastisch toegenomen. In 2000 waren het er nog 1 op de 27 (3,7%), in 2018 waren het er 1 op de 8 (12,5%). De JGZ maakt zich zorgen om het huidig (en alsmaar toenemende) zorggebruik door jongeren. Zeker aangezien zorg vaak niet de oplossing is voor alles wat nu als probleem bestempeld wordt. Om hierin adequaat te acteren, is er voor de GGD, afdelingen Jeugdgezondheidszorg en Gezond Leven ander gedrag noodzakelijk. Onze rol in preventieve zorg is niet veranderd, maar de context waarin wij ons bevinden is in maatschappelijke zin wel een andere geworden.

Als GGD zullen we – nog meer dan voorheen – op moeten gaan in het sociaal domein. Vanuit die positie kunnen we het discours beïnvloeden met relevante partners en daarmee een meerwaarde organiseren voor kind en gezin aansluitend op het gemeentelijk beleid. Het is algemeen bekend dat de gehele keten van jeugdhulp/jeugdzorg onder druk staat hetgeen – ondanks alle goede bedoelingen en inspanningen – een negatief effect heeft op de jeugd van onze regio.

Samen met de gemeentelijke organisaties, het onderwijsveld, maatschappelijke instellingen, huisartsenpraktijken, zorgaanbieders en niet in de laatste plaats de jeugd, opvoeders en ouders zelf, willen we als GGD bijdragen aan een gezamenlijke aanpak (als keten van een groter geheel). Meedoen en aanwezig zijn, vraagt van onze medewerkers een andere manier om het werk en henzelf in beweging te brengen. Deelnemen aan voornoemde maatschappelijke ontwikkelingen en trends vraagt van ons als GGD een ander pakket aan competenties en vaardigheden die wij vanuit onze traditionele rol niet gewend zijn. Tegelijkertijd zullen we deze beweging in moeten zetten als we van meerwaarde willen zijn in het jeugdhulp-/jeugdzorgdossier.

En dat willen wij! De huidige ontwikkelingen binnen het sociaal domein zijn één van de meest relevante maatschappelijke ontwikkelingen van deze tijd. Als GGD willen en kunnen we niet aan de zijlijn blijven staan. Daarom hebben we ons – na de instemming van het AB op bovengenoemde heidag – voorgenomen om deze verandering in te zetten en actief de aansluiting op het gemeentelijk beleid op te zoeken. Om in de samenwerking efficiënt en effectief doelstellingen te bereiken, hebben we allereerst meer inzicht en kennis nodig van enerzijds onze opdrachtgevers en netwerkpartners en anderzijds van de instroom in de jeugdzorg. Rekening houdend met de verkregen reacties van gemeenten op de Kaderbrief 2022, zet ik graag drie acties uit:

1. *Het verkrijgen van een domeinoverstijgend regiobeeld*

Door het GGD-programma Onderzoek, Informatie en Advies (OIA) in te zetten en deze in eerste instantie de bestaande databronnen op gemeenteniveau te laten inventariseren. Denk hierbij aan informatie over demografie, gezondheid en leefstijl, ontwikkeling van de jeugd, gebruik gemeentelijke regelingen, zorggebruik en verwijsgedrag huisartsen, aanbod preventieve activiteiten en relevante data uit schoolsystemen (alles op basis van beschikbaarheid). Door deze informatie waar mogelijk op gemeenteniveau te combineren

met gegevens over inkoop, indicaties en het gebruik van jeugdhulp worden nieuwe inzichten verkregen, waarmee we overeenkomsten of verschillen in jeugdzorgverbruik tussen de gemeenten sterker kunnen duiden. Het kan dienen als gespreksmiddel om samen met de betrokken gemeenten en overige partijen uit het netwerk van elkaar te leren. Daarnaast geeft het aanknopingspunten om gerichte acties in te zetten, waaronder verdiepend onderzoek, vervolgstappen voor een completer regiobeeld of zelfs preventieve initiatieven. Vanuit het regiobeeld willen we toewerken naar een set aan databronnen en/of indicatoren die we nodig hebben om de totale jeugdzorgketen op gemeente- en regionaal niveau in beeld te brengen. We maken hierbij inzichtelijk welke informatie ontbreekt, wat er nodig is om de data te verkrijgen en wat het op kan leveren voor de betrokken partijen.

2. *De uitvoering van een 'veldwerkonderzoek' door verkenner*

Door tijdelijk externe expertise in te schakelen om bij gemeenten en overige relevante netwerkpartners (de inwoners, ketenpartners, huisartspraktijken en onderwijsinstellingen) op te halen wat er specifiek leeft (ook behoeften) om zodoende tot een gerichte aanpak voor jeugdzorg/-hulp te komen. Zowel lokaal als regionaal. M.a.w.: in 2021 gaat een verkenner de wensen/behoeften van gemeenten en partners ophalen.

3. *Meerdere acties bij de GGD intern*

Binnen de bestaande middelen en mogelijkheden benutten we alle mogelijkheden om – voor zover mogelijk – al actief aan te sluiten op het gemeentelijk jeugdzorg- en jeugdhulpbeleid. Zo ontwikkelen we de gemeenteteams verder door, waarbij de actieve deelname van zowel de gezondheidsmakelaars als de jeugdgezondheidszorg belangrijke stappen zijn in het vormen van de 'brug van verbinding' met de gemeenten en overige relevante netwerkpartners.

Bovengenoemde activiteiten vinden in 2021 plaats binnen begroting.

Met name activiteit 1 en 2 levert input om tot een plan van aanpak te komen ten behoeve van normalisatie en versterken van de eigen kracht van de jeugd. Dit om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het hoge jeugdzorggebruik. De uitkomsten van dit onderzoek en het plan van aanpak (incl. begroting) zullen te zijner tijd besproken worden in het bestuur.

Als laatste rest mij nog te vermelden dat de GGD deze uitdaging graag aangaat. De GGD-organisatie wil nog meer dan voorheen gemakkelijk en flexibel meebewegen met en deelnemen aan ontwikkelingen die zich per moment en situatie aandienen. Een sterke partner van de gemeente, die vanuit haar medisch inhoudelijke rol een duidelijke meerwaarde genereert voor gemeente, netwerkpartners en natuurlijk altijd voor kind en gezin.